

Naučná stezka „Jeřábka“, stanoviště č. 4: ŘÍČNÍ SPOLEČENSTVO – ŘEKA CHRUDIMKA

Řeka Chrudimka

Název řeky je odvozen od města Chrudim, kterým protéká. Dříve se ovšem Chrudimka nazývala také Ohebka či Oharka. Ve staré literatuře můžeme též najít název Kamenice (podle Trhové Kamenice). Pramen řeky Chrudimky bychom našli asi 1 km severně od obce Filipov ve vlhkých slatinných lukách. Na svém toku má celkem 65 přítoků.

Význam řeky pro region je obrovský. Zásobuje krajinu vodou, ale také ji odvodňuje. V minulosti poháněla 58 mlýnů. Ve 20. století byly postaveny přehrady. Nejznámější přehradou je Seč. Slouží nejen k ochraně před povodněmi, ale i k rekreaci, zadržování vody v období sucha a výrobě hydroenergie.

Říční společenstvo

Nejen voda v řece, ale celá společenstva vázaná na řeku mají pro krajinu nezastupitelný význam. Okolí řek a potoků je bohaté na rostlinná společenstva. Řeka skýtá zdroj vody pro zvěř, ale je i domovem pro celou řadu ryb, obojživelníků a korýšů.

Typické říční společenstvo řeky Chrudimky na reviru Bradlo; foto archiv Správy CHKO

Skokan zelený; foto archiv Správy CHKO

Ropucha obecná při páření. Sameček je menší než samička; foto archiv Správy CHKO

Skokan zelený

Vyskytuje se od nížin do hor. Jeho výskyt je vázán na vodu a vodní společenstva. Živí se vodním hmyzem, pavouky, měkkýši. Kořist loví ve vodě i na souši u vody.

Ropucha obecná

Je nejběžnějším druhem žaby u nás. Má nenápadné, šedohnědé zbarvení, někdy i světle hnědé s tmavými skvrnami. Nepřehlédnutelné jsou velké průšní žlázy a silně bradavičnatá kůže. Samci ropuchy obecné jsou výrazně menší. Obývá různé typy prostředí – lidská sídla, zemědělskou krajinu i světlejší lesy. Aktivní je především v noci.

Štika obecná – jedna z nejběžnější dravých ryb u nás; foto Vladimír Lemberk

Vranka obecná – malá, nenápadná a pozoruhodná ryбка; foto archiv Správy CHKO

Štika obecná

Běžná dravá ryba. Není náročná na kvalitu vody. Obývá místa s dostatkem kořisti. Živí se zejména rybami, někdy i jedinci vlastního druhu – tzv. kanibalismus.

Vranka obecná

Je malá ryбка trávící většinu života pod kameny. V Česku je řazena v červeném seznamu do skupiny zranitelné. Je významným bioindikátorem našich nejčistších toků. Tělo není pokryto šupinami. Má velká ústa koncového postavení a vysoko postavené oči. Vrance chybí plynový měchýř. Proto je špatným plavcem.

Ledňáček říční čekající na kořist; foto Vladimír Lemberk

Rak říční – vyskytuje se pouze v čistých vodách; foto archiv Správy CHKO

Ledňáček říční

Hnízdo si hloubí ve vhodném kolmém břehu u vody. Hnízdní nora bývá 0,5 m dlouhá. Ledňáček loví v prudkém letu ve vodě, rád chytá drobné rybky. Je to pták stálý, jen ze severnějších míst se stěhuje více k jihu.

Rak říční

Upřednostňuje čistou vodu, může žít ale i v živinami bohatých vodách. Dorůstá délky až 22 cm. Obývá tekoucí vody, ale i jezera a rybníky. V březích si vyhrabává nory, kde se přes den ukrývá. Loví po soumraku. Živí se hmyzem, pulci, mrtvými rybami.

Řeka Chrudimka je domovem také pro vydra říční; foto archiv Správy CHKO

Vydra říční

Lasicovitá šelma je velmi dobře přizpůsobena prostředí, ve kterém žije. Je výborným plavcem. Při pohybu ve vodě ji pomáhá i hladká srst, blány mezi prsty a široký ocas, který slouží jako velmi dobré kormidlo. Její hlavní potravou jsou ryby. Denně je schopna zkonsumovat až 1 kg potravy. V současné době patří podle naší legislativy mezi silně ohrožené druhy. Její stavy se však v posledních letech úspěšně zvyšují.